

**UCHWAŁA NR .....  
RADY GMINY GRONOWO ELBLĄSKIE  
z dnia .....**

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Gronowo Elbląskie na lata 2019-2021**

Na podstawie art. 7 ust. 1 pkt 6a, art. 18 ust 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. z 2018r., poz. 994 ze zm.) w związku z art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz. U. z 2018r., poz. 998 ze zm.) **Rada Gminy Gronowo Elbląskie uchwala, co następuje:**

**§ 1.** Przyjmuje się Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Gronowo Elbląskie na lata 2019- 2021 stanowiący załącznik do uchwały.

**§ 2.** Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Gronowo Elbląskie.

**§ 3.** Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

## **GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY NA LATA 2019-2021**

### **I. Wstęp**

Rodzina to pierwsze i główne środowisko, które powinno zapewnić bezpieczeństwo emocjonalne dorosłym członkom rodziny a w szczególności dzieciom. Rodzina oddziałuje w sposób świadomy i nieświadomy na osobowość dziecka, przekazując mu swój system wartości, tradycje, wpływając na całe życie. Pomyślny rozwój dziecka możliwy jest w prawidłowo funkcjonującej rodzinie.

Jeżeli w funkcjonowaniu rodziny zauważyć się dysfunkcje, instytucje i służby, zobligowane są do wspierania rodziny i podejmowania na jej rzecz określonych działań. Problemy występujące w rodzinie często są złożone i wymagają interdyscyplinarnych rozwiązań. Choroba alkoholowa, przemoc w rodzinie, niewydolność w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych to główne problemy dezorganizujące życie rodzin, którym często towarzyszy problem ubóstwa, czy długotrwałego bezrobocia. Rodziny dysfunkcyjne wymagają stałego monitorowania przez pracowników socjalnych, pedagogów szkolnych, pracowników przychodni medycznych, policji, kuratorów sądowych i przedstawicieli innych instytucji, mających kontakt z rodziną oraz podejmowania działań na ich rzecz w oparciu o sprecyzowany plan działania. Praca z rodziną powinna być połączona ze wsparciem ze strony środowiska, w tym również bliższych i dalszych krewnych oraz aktywnością własną ze strony rodziny. Praca z rodziną powinna być prowadzona przez odpowiednio przygotowaną kadrę możliwie jak najwcześniej. Organizując różnorodne formy wsparcia na rzecz rodziny wieloproblemowej, należy doceniać i konsekwentnie realizować zasadę podstawowej roli opiekuńczej i wychowawczej rodziny, w rozwoju dziecka. Zamiast zastępować rodzinę w jej funkcji opiekuńczo-wychowawczej, należy ją wspierać i wspomagać.

W tym celu został utworzony Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2019-2021 w oparciu o ustawę z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Opracowanie i realizacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny należy do zadań własnych wskazanych w art. 176 pkt. 1 cytowanej ustawy.

Założeniem Gminnego Programu jest stworzenie systemu wsparcia rodziny służącemu:

- wspieraniu potencjału rozwojowego rodziny biologicznej na wczesnym etapie jej funkcjonowania,
- wzmocnieniu systemu zapewniającego prawidłowy proces wychowawczy oraz ochrony dzieci przed nieprzystosowaniem społecznym, marginalizacją i wykluczeniem,
- poprawie sytuacji dziecka w środowisku szkolnym poprzez wzbogacanie oferty edukacyjnej oraz wspieranie uczniów wymagających pomocy,
- zwiększeniu poziomu bezpieczeństwa dzieci, młodzieży i rodziny poprzez prowadzenie działań profilaktycznych, edukacyjnych i wychowawczych w środowisku,
- zapobieganiu powstawania sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz skuteczne reagowanie w sytuacjach już zaistniałych poprzez udzielanie wsparcia.

## II. Diagnoza sytuacji demograficznej w Gminie Gronowo Elbląskie

Gmina Gronowo Elbląskie położona jest w zachodniej części województwa Warmińsko-Mazurskiego, pomiędzy Elblągiem (7 km), a Malborkiem (22 km). Poprzez teren gminy leżącej na styku Małych Żuław Malborskich i Żuław Elbląskich biegną ważne szlaki komunikacji drogowej i kolejowej. W skład gminy wchodzi 16 wsi sołeckich.

Liczba stałych mieszkańców Gminy Gronowo Elbląskie według stanu na 31 grudnia 2018 r. to 4 979 osób. Liczba osób zameldowanych na stałe w poszczególnych miejscowościach wynosi: Błotnica – 76, Dworki – 103, Fiszewo – 264, Gajewiec – 63, Gronowo Elbląskie – 1486, Jasionno – 206, Jegłownik – 1248, Karczowiska Górne – 239, Kopanka Druga – 48, Kopanka Pierwsza – 102, Mojkowo – 41, Nogat – 143, Nowy Dwór Elbląski – 129, Oleśno – 273, Rozgart – 142, Różany – 104, Szopy – 63, Wikrowo – 140, Wiktorowo – 109 (*dane Urzędu Gminy w Gronowie Elbląskim*). Analizując przyczyny trudnej sytuacji życiowej osób zgłaszających się o pomoc do Ośrodka Pomocy Społecznej w Gronowie Elbląskim, na podstawie danych ilościowych zawartych w sprawozdaniu za 2018r., najczęstszymi powodami przyznawania pomocy są: ubóstwo- 207 rodzin, bezrobocie – 134 rodziny, długotrwała lub ciężka choroba – 97 rodzin, niepełnosprawność – 83 rodziny, potrzeba ochrony macierzyństwa- 22 rodziny, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych – 12.

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej dała gminom możliwość udzielania wsparcia rodzinom dysfunkcyjnym w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych poprzez przydzielenie asystenta rodziny. W Ośrodku Pomocy Społecznej w Gronowie Elbląskim zatrudniony jest asystent rodziny, który współpracuje z rodzinami nad poprawą ich umiejętności opiekuńczo-wychowawczych.

### Rodziny, którym udzielono wsparcia asystenta rodziny w latach 2015-2017:

| 2016          |               | 2017          |               | 2018          |               |
|---------------|---------------|---------------|---------------|---------------|---------------|
| Liczba rodzin | Liczba dzieci | Liczba rodzin | Liczba dzieci | Liczba rodzin | Liczba dzieci |
| 12            | 36            | 10            | 29            | 11            | 30            |

*Źródło: Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Gronowie Elbląskim*

Praca asystenta z rodzinami przeżywającymi trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych jest procesem długotrwałym i niezwykle złożonym.

Dzięki pracy asystenta z rodzinami dysfunkcyjnymi poprawie uległy min. relacje panujące w rodzinie, umiejętności opiekuńczo-wychowawcze.

## III. Uwarunkowania prawne podejmowanych działań.

Realizując „Gminny Program wspierania rodziny na lata 2019-2021” należy brać pod uwagę następujące akty prawne:

- ustawę z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- ustawę z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej,
- ustawę z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- ustawę z dnia 4 listopada 2016r. o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”

## IV. Analiza SWOT

| Mocne strony                                                                                                                | Słabe strony                                                                                          |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Dobre rozeznanie środowiska lokalnego m.in. przez pracowników służb pomocy społecznej, pedagogów szkolnych. Baza instytucji | Wysoki wskaźnik bezrobocia.<br>Wysoki wskaźnik ubóstwa.<br>Ograniczanie środków finansowych z budżetu |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>wspierających rodzinę (w szczególności: placówki oświatowe, sołectwa, policja, OPS, Sądy, organizacje pozarządowe).</p> <p>Funkcjonowanie placówek służby zdrowia na terenie gminy.</p> <p>Funkcjonowanie na terenie gminy świetlic dla dzieci i młodzieży.</p> <p>Funkcjonowanie placówek oświatowych na terenie gminy.</p> <p>Działalność Punktu Konsultacyjnego.</p> <p>Funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego działającego na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.</p> <p>Zatrudnienie asystenta rodziny.</p> | <p>państwa na zadania realizowane przez gminę.</p> <p>Wzrost liczby zadań zlecanych samorządom gminnym.</p> <p>Brak wzorców osobowych w rodzinach dysfunkcyjnych.</p> <p>Bierna postawa rodziców wobec problemów występujących w rodzinie i szkole.</p> <p>Bezradność rodziców w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.</p> <p>Niewielkie zaangażowanie rodziców w zakresie edukacji dzieci.</p> <p>Brak porad specjalisty np.: prawnika, terapeuty rodziny.</p> <p>Brak rodzin wspierających.</p> <p>Brak gotowości rodzin do zmiany stylu życia.</p> <p>Bezradność i znaczeniowość rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej (wzorce pokoleniowe).</p> |
| <b>Szanse</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | <b>Zagrożenia</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| <p>Polityka państwa przyjazna rodzinom.</p> <p>Zmiana mentalności społecznej w kwestii postrzegania rodzin dysfunkcyjnych.</p> <p>Wzmocnienie współpracy pomiędzy instytucjami wspierającymi rodziny.</p> <p>Zwiększanie środków finansowych w obszarze pomocy społecznej, edukacji i wychowania.</p> <p>Większa aktywność organizacji pozarządowych.</p> <p>Realizowanie programów profilaktycznych promujący zdrowy styl życia.</p>                                                                                            | <p>Rozszerzenie zjawisk patologicznych (demoralizacja dzieci i młodzieży, przemoc, alkoholizm, narkomania i inne uzależnienia).</p> <p>Zaniedbywanie obowiązków opiekuńczo-wychowawczych przez rodziców.</p> <p>Uzależnienie rodzin od pomocy społecznej oraz zjawisko „dziedziczenia biedy”.</p> <p>Demotywacyjny charakter przyznawanych świadczeń.</p> <p>Problem eurosieroctwa- skutek migracji jednego lub obojga rodziców w wyniku, którego dzieci pozostają pod opieką drugiego współmałżonka, dziadków.</p> <p>Rozpad związków (rozwoły, separacje).</p>                                                                                                |

## V. Adresaci programu

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2019-2021 jest skierowany do rodzin zamieszkujących na terenie gminy Gronowo Elbląskie, wychowujących dzieci i przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, zagrożonych ubóstwem, problemem uzależnienia oraz rodzin dotkniętych przemocą. Program jest skierowany również do rodzin, których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej.

## VI. Cele główne i szczegółowe

### Cel główny:

Głównym celem Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Gronowo Elbląskie na lata 2019-2021 jest wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych w procesie przywracania ich zdolności do prawidłowego funkcjonowania.

**Cele szczegółowe:**

1. diagnozowanie, analiza i monitoring środowisk rodzinnych,
2. zapewnienie podstawowych potrzeb bytowych rodziny,
3. wspomaganie rodzin w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych w celu przywrócenia rodzicom zdolności do pełnienia ról rodzicielskich,
4. zapobieganie sytuacjom kryzysowym w rodzinie oraz rozwiązywanie już istniejących,
5. dążenie do reintegracji rodziny -powrót dzieci do rodziny biologicznej,
6. wspieranie kobiet w ciąży i rodzin ze szczególnym uwzględnieniem kobiet w ciąży powikłanej oraz w sytuacji niepowodzeń położniczych.

**Cel szczegółowy 1: Diagnozowanie, analiza i monitoring środowisk rodzinnych**

- wywiad środowiskowy w rodzinie przeżywającej trudności,
- praca socjalna – rozpoznanie niedoborów w zakresie pełnienia ról rodzicielskich, zaniedbań względem dzieci i ocena sytuacji dziecka,
- kontakt ze specjalistami w celu ustalenia przyczyn mających wpływ na dysfunkcje,

Realizatorzy: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gronowie Elbląskim.

**Cel szczegółowy 2: Zapewnienie podstawowych potrzeb bytowych rodziny**

- udzielenie pomocy materialnej i rzeczowej rodzinom wymagającym wsparcia,
- objęcie dożywianiem dzieci ze szkół,
- monitoring sytuacji zdrowotnej dzieci i rodzin wymagających wsparcia poprzez kontakt z placówkami służby zdrowia,
- zabezpieczenie środków na pobyt dzieci w rodzinie zastępczej, placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

Realizatorzy: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gronowie Elbląskim, Urząd Gminy w Gronowie Elbląskim, placówki służby zdrowia, placówki oświatowe.

**Cel szczegółowy 3: Wspomaganie rodzin w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych w celu przywrócenia rodzicom zdolności do pełnienia ról rodzicielskich**

- rozwijanie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych,
- praca z rodziną biologiczną w przypadku umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej,
- promowanie działań na rzecz integracji rodziny i aktywnego spędzania wolnego czasu,
- monitorowanie sytuacji dziecka i rodziny po zakończeniu pracy z asystentem rodziny,

Realizatorzy: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gronowie Elbląskim, Urząd Gminy w Gronowie Elbląskim, placówki oświatowe.

**Cel szczegółowy 4: Zapobieganie sytuacjom kryzysowym w rodzinie oraz rozwiązywanie już istniejących**

- praca socjalna,
- współpraca z instytucjami zajmującymi się rodziną,
- prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka w rodzinie zagrożonej kryzysem,
- kierowanie osób uzależnionych na leczenie,
- rozwiązywanie problemów przemocy w rodzinie,
- przydzielanie rodzinom asystenta rodziny

Realizatorzy: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gronowie Elbląskim, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Elblągu, Zespół Interdyscyplinarny do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gronowie Elbląskim, Posterunek Policji w Gronowie Elbląskim, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, placówki oświatowe, Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej w Elblągu.

**Cel szczegółowy 5: Dążenie do reintegracji rodziny -powrót dzieci do rodziny biologicznej**

- współpraca z instytucjami pracującymi na rzecz rodziny,
- pomoc rodzinie w odbudowaniu właściwego środowiska wychowawczego, aby rodzina mogła prawidłowo funkcjonować poprzez wsparcie asystenta rodzinnego,
- pomoc w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych,
- nabycie przez rodziny umiejętności samodzielnego rozwiązywania problemów życiowych

Realizatorzy: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gronowie Elbląskim, Urząd Gminy w Gronowie Elbląskim, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Elblągu.

**Cel szczegółowy 6: Wspieranie kobiet w ciąży i rodzin ze szczególnym uwzględnieniem kobiet w ciąży powikłanej oraz w sytuacji niepowodzeń położniczych**

- praca asystenta rodziny,
- wsparcie rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi,
- zapewnienie różnych form wsparcia dla rodzin m.in. poradnictwa psychologicznego, prawnego.

Realizatorzy: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gronowie Elbląskim

**VII. Realizatorzy programu**

Założenia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2019-2021 powinny realizować podmioty które w ramach swoich kompetencji posiadają obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz podmioty specjalizujące się w kontaktach z dziećmi i rodziną, w szczególności:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gronowie Elbląskim,
- Urząd Gminy w Gronowie Elbląskim,
- Placówki Oświatowe, w tym świetlice z terenu Gminy Gronowo Elbląskie,
- Organizacje pozarządowe,
- Zespół Interdyscyplinarny do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Elblągu,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Elblągu,
- Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej przy Sądzie Rejonowym w Elblągu,
- Powiatowy Urząd Pracy w Elblągu,
- Posterunek Policji w Gronowie Elbląskim,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej,

**VIII. Finansowanie programu**

Finansowanie 3 -letniego Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2019-2021 odbywać się będzie w ramach:

- 1) środków własnych gminy
- 2) dotacji z budżetu państwa
- 3) programów i innych środków zewnętrznych.

**IX. Efekty i rezultaty programu**

W wyniku przeprowadzonych działań przewidywana jest poprawa funkcjonowania rodzin przeżywających trudności w sprawowaniu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, dotkniętych przemocą w rodzinie i zabezpieczenia potrzeb bytowych rodzin w celu zapobiegania powstawania sytuacji kryzysowych a także przeciwdziałanie umieszczaniu dzieci w pieczy

zastępczej.

Zakłada się także wzrost świadomości rodziców w wychowywaniu dzieci, planowaniu i prawidłowym funkcjonowaniu rodziny.

#### **X. Monitoring i ewaluacja**

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2019-2021 będzie kontynuowany i analizowany przez Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. W ramach jego realizacji wskazana jest stała współpraca ze wszystkimi podmiotami działającymi na rzecz rodziny w celu osiągnięcia jak najlepszych efektów podjętej pracy.

Monitoring pozwoli na analizę i ocenę zebranych informacji i planowanie dalszych działań oraz doskonalenie dotychczas ustalonych.

Gminny Program Wspierania Rodziny jest dokumentem otwartym i długofalowym. Będzie podlegał ewaluacji w zależności od występujących potrzeb.

Kierownik Ośrodka w terminie do 31 marca będzie przedstawiał Radzie Gminy sprawozdanie z realizacji programu w ramach sprawozdania z zakresu wspierania rodziny w Gminie Gronowo Elbląskie.

#### **XI. Podsumowanie**

Założeniem Gminnego Programu Wspierania Rodziny jest wzmocnienie rodzin prawidłowo funkcjonujących, objęcie wsparciem rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz pomoc rodzinom dysfunkcyjnym.

Wsparcie rodziny będzie miało charakter profilaktyczny, ochronny a rodzinie będą stwarzane możliwości samodzielnego zmierzenia się ze swoimi problemami przy wykorzystaniu własnych umiejętności co zwiększy jej szanse na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku. Ważnym elementem powodzenia programu w zakresie realizacji Gminnego Programu jest ścisła współpraca podmiotów zajmujących się sprawami rodziny i podejmowanie interdyscyplinarnych działań.

### **Uzasadnienie**

Zgodne z art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny.

Natomiast art. 179 ust. 2 wskazuje, że programy uchwalane są przez Radę Gminy, z uwzględnieniem potrzeb związanych z realizacją zadań z zakresu wspierania rodziny.

W związku z powyższym podjęcie Uchwały jest uzasadnione.